

“Garzón té una actitud messiànica”

August Gil-Matamala és un advocat amb una llarga carrera en la defensa dels drets humans, no només aquí, també davant del Tribunal d'Estrasburg. Ha estat president de l'Associació per la Defensa dels Drets Humans i és vicepresident de l'Associació d'Advocats Europeus Demòcrates. Analitza la gravetat de l'actuació del jutge de l'Audiència Nacional Baltasar Garzón en el conflicte basc.

Què n'opina, de la manera de procedir del jutge Garzón, sobre el País Basc?

—La funció d'un jutge d'instrucció de l'Audiència Nacional com és ell és reunir proves i passar-les al tribunal corresponent perquè jutgi. I Garzón s'està extralimitant absolutament en les seves competències. Va obrir unes famoses diligències que s'han convertit en un sumari, d'això ja fa uns quants anys. I a partir d'aquestes diligències va imputar una sèrie de gent i associacions, contra les quals pren mesures cautelars. Però com que no tanca les diligències i per contra les amplia, aquests imputats no arriben mai a judici. De manera que Garzón no ha aconseguit mai que es condemnés cap d'aquests imputats. I així les mesures cautelars es converteixen en veritables condemnes, que causen un perjudici irreparable. Això és completament anormal, és una aberració, un delicta jurídic. I el que és incompreensible és que li ho deixin fer. L'única limitació que tenia per fer el que li dona la gana era que les seves decisions podien ser recorregudes per la sala 4 de la mateixa Audiència Nacional. Però els tres membres de la sala 4 van ser eliminats d'una manera completament irregular.

—Se'ls va expedientar perquè van deixar anar un narcotraficant poc abans de jutjar-lo...

—Sí, van cometre una equivocació important, com moltíssims errors es produeixen, dissortadament, als jutjats. Normalment no passa mai res, però curiosament aquesta vegada se'ls va obrir un expedient i unes diligències penals per prevaricació. I encara que després les diligències han

quedat sense efecte, el cas és que ja se'ls ha ensorrat la carrera. La sala s'ha tornat a constituir amb nous jutges, però veurem si pel que fa a tot això són capaços de revocar una decisió de Garzón.

—Garzón és intocable?

—En aquests moments sembla que sí. Però jo penso que s'hauria de qüestionar, com a mínim des de posicionaments jurídics. Ara bé, hi ha una inhibició important de la gent que hauria de parlar: organismes i associacions de juristes, advocats, magistrats, també polítics. S'haurien de produir respostes dient que està incidint sobre drets fonamentals, que són vàlids arreu, i contribueix a crear una situació impossible al País Basc, alimentant els que propugnen la violència. Està fent política i això no és la feina d'un jutge. En condicions normals, el que fa provocaria un escàndol universal.

—Ha trencat amb la separació de poders que marca la Constitució?

—Absolutament. No fa la llei, però la interpreta com vol i amb la impunitat de no fer-ho a través de sentències, cosa que impedeix que les víctimes es puguin defensar. Per exemple, la decisió de dissoldre el grup parlamentari de Batasuna al Parlament basc és una decisió que la mateixa cambra no pot recórrer perquè no és part de cap procediment; per tant, només poden posar una querrela per prevaricació contra una resolució injustificada.

—Ell no és les vint-i-quatre hores als jutjats, i els jutges d'instrucció estan de guàrdia una setmana cadascun; com és, doncs, que quan la Guàrdia Civil fa alguna detenció sobre el País Basc sempre li toca a ell?

—La policia ho controla perfectament. Fan unes investigacions i decideixen si detenen una persona o la deixen per la setmana vinent, per tenir el jutge de guàrdia que més els interessa. I encara que ell no estigui de guàrdia, sempre pot reclamar qualsevol cosa que passi al País Basc aduint que té unes diligències obertes sobre el tema.

—Quant de temps poden estar obertes aquestes diligències?

—El temps que li deixin. Ha aconseguit una posició en què no hi ha ningú que s'atreveixi a posar-li límits. Estic convençut que ell va per lliure, i en determinats moments coincideix amb els interessos del Govern. Té una actitud messiànica extraordinària.

—Fins ara no ha demostrat que Batasuna és ETA?

—No, mai. Ho té obert, ha pres mesures d'embargament de comptes, ha deixat sense possibilitats d'actuació tota una sèrie d'entitats i empreses. Però com que no arriba mai a judici no es pot demostrar si té raó o no. Es permet obrir diligències contra una associació, sempre basant-se en la Unitat Central d'Informació (UCI) —aquesta relació directa que té amb la policia i que sembla que ningú més té—, diu que Batasuna forma part d'ETA, i aleshores pren unes mesures de tipus cautelars, que és la suspensió, i en canvi no imputa a cap dels seus dirigents. Però les associacions són entitats abstractes, són les persones físiques, les que actuen en nom de l'associació, les que poden cometre delictes. Ja m'explicarà com pot delinquir una associació si no delinqueixen els seus membres.

—Per què utilitza aquest sistema?

—Per no perdre el control de la situació.

—Això passa enlloc més del món?

—Crec que no. Enlloc es coneix un jutge d'instrucció. I a Garzón, el coneixen arreu, i això ja demostra que està fent un paper que no li correspon.

—Suposo que això és atribuïble a la seva persecució de Pinochet...

—Sobre això algun dia s'hauran de posar els punts sobre les "i". Ell va donar sortida a accions judicials proce-



August Gil-Matamala va ser el primer advocat que va aconseguir una sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans d'Estrasburg contra l'estat espanyol per un cas de vulneració de drets fonamentals.

dents d'acusacions particulars que probablement en un altre jutjat no haguessin prosperat. Això és indiscutible, com també ho és que ha aconseguit rendibilitzar al voltant de la seva persona tota una feina que no és seva. Aquí s'haurien de comptabilitzar les in comptables associacions de perjudicats, d'advocats com el Garcés i altres, que han fet una feina extraordinària no reconeguda. En canvi, Garzón tot el que toca s'ho atribueix, com si fos l'únic que fa alguna cosa. I a l'hora de la veritat els seus procediments tampoc no han prosperat, perquè no ha aconseguit cap èxit concret en aquests temes.

—Fins a quin punt un jutge com ell pot prohibir manifestacions?

—Això també és absolutament una cosa fora sèrie. No pot fer-ho. Les manifestacions segueixen un tràmit administratiu i és l'administració la que pot prohibir-la. I aleshores els convocants poden recórrer. Però un jutge no pot dir que totes les manifestacions en nom de Batasuna són prohibides. Aquesta prohibició per endavant i de caràcter general no té cap base jurídica. Determinades actuacions, les està

prenent depenent de l'efecte mediàtic, busquen el dia i l'hora. I això és alarmant. La utilització mediàtica al seu voltant fa que se surti de les possibilitats de control i de posar-lo al seu lloc, i això és molt perillós.

—Per a qui és perillós?

—Quant als efectes a Espanya, on hi ha una consciència social molt poc formada sobre drets fonamentals i drets humans, porta a una desvalorització de conceptes bàsics.

—Vostè va defensar casos de vulneració de drets fonamentals en el franquisme. Pensava que veuria tot això?

—Tal com va anar la transició i com es va intentar obviar el franquisme i no treure cap conclusió política d'aquesta experiència, sempre vaig pensar que ens podríem trobar en situacions com aquesta. S'havia entrat en una situació democràtica però des de la porta de servei, no es va assumir la conquesta dels drets humans com a adquisició. Això s'hauria d'haver vist d'alguna manera, encara que fos simbòlica; s'hauria d'haver produït una autèntica ruptura.

Oriol Cortacans